

ordnet og for at faa Følk, der ønskede at faa Arbejde, til at tage det. Det er aldeles bitterligt for vedkommende Bestyrelse derovre, at Følk holdt sig borte fra Værkstederne; men da denne Dmtale hørte op, og man ikke længere maatte frabede sig og advare mod Tilgang til disse Værksteder, saa blev Forholdet igen ordnet. Hvorfor skal da Staten finde sig i, at et Blad advarer Følk mod at tage Arbejde paa et af dens Værksteder, naar Følkene virkelig behandles godt der, og naar det ad loblig Vej kan afværge, og videre er man slet ikke gaaet? Jeg har derfor ikke haft noget som helst at erindre imod, at dette Forbud blev nedlagt. For øvrigt har jeg meget beklaget hele Arbejdsstandsningen i Aarhus. Den lokale Administration har ikke vist andet, end at Arbejdsforholdene derovre vare ret gode, og at Fortjenesten ogsaa var ret passende, navnlig i Forhold til hvad der kan tjenes andre Steder, og derfor var man meget overrasket ved, at Utifredsheden gav sig til Kende paa den Maade; men som sagt, det viser sig ogsaa, at det, man eftertragtede, var ikke at faa en fattigt højere Løn, for man havde bitterlig en højere Løn end den, man forlangte, der skulde fastsættes; det var altsaa for at sætte en principiel Fordring igennem, og man kan da ikke finde det mærkværdigt, at dette ikke kunde lade sig gøre paa et Statsværksted, og at Staten ikke vilde finde sig i, at man dikterede sine Betingelser til den; det vilde jo blive en Stat i Staten, dersom der skulde siges til Arbejderne: Du maa kun arbejde paa de og de Billaar, ellers ikke. Jeg tror dog, man vil kunne forstaa, at man ikke kunde finde sig deri. Meningerne om, hvad „Fortjeneste“ er, ere jo meget forskellige, men jeg vil dog sige til det ærede Medlem, at det var ikke rigtigt, naar han sagde, at Fortjenesten var synkende; jeg taler her ikke om Daglønnsforholdene, men om Affordforholdene. Jeg nævnte for nogle Tal for en kort Periode; men jeg har ladet Fortjenesten opgøre for et længere Tidrum, nemlig for Aarene 1888, 89 og 90 og maa ogsaa her nævne nogle Tal, som angive Lønningerne for Maskinarbejdere og Følk, som staa i Klasse med dem. Drejerne ved Maskinfabrikken i Aarhus havde en Gennemsnitsløn pr. Time i 1888 af 36,1 Øre, i 1889 af 35,6 og i 1890 af 36,8. For Maskinarbejdere paa Drejerværkstederne var Lønnen i 1888: 33 Øre, i 1889: 32,0 Øre, i 1890: 34,4. For Maskinarbejderne paa Maskinreparationsværkstederne har Lønnen været i 1888: 34 Øre, i 1889: 34 à 34,4 og i 1890: 35 à 35,5 Øre. For Maskinarbejdere i Bogn-

værkstedet: i 1888: 34,0 i 1889: 37 og i 1890: 38,9 Øre. For Smede: i 1888: 38,7, i 1889: 39,7 og i 1890: 40 Øre. For Smedemedhjælperne har den været i 1888: 31,3, i 1889: 32,5 og i 1890: 33 Øre. For Redelsmede: i 1888: 37 Øre, i 1889: 38 og i 1890: 37 Øre. For Redelsmedemedhjælperne: i 1888: 33,2 i 1889: 33,2 og i 1890: 33 Øre. Det er altsaa kun det ene Værksted, i hvilket der blev beskæftiget 22 Arbejdere, hvor Lønnen har været noget ringere i 1890 end i 1889, men i 1891 har den atter været stigende. Jeg har allerede nævnt, at Gennemsnitslønnen for den Tid, der er gjort op, for 1891, for Redelsmede har været 40⁹/₇ Øre i Timen, og for Medhjælperne 34¹/₅ Øre. Jeg tror altsaa ikke, at ærede Medlemmer have Ret til at sige, at Lønnen har været synkende; om nu disse Lønninger ere passende, kan der jo være forskellige Meninger om, det er jo 3—4 Kroner, undertiden helt ud 4 Kroner om Dagen; men naar man sammenstiller disse Lønninger med de Lønninger, der ellers faas i Landet, saa tror jeg ikke, at man med det ærede Medlem kan sige, at Statsbanerne lønne usælt, men snarere, at Statsbanerne ere noget foran de private Bedrifter — jeg har ikke kunnet komme til noget andet Resultat. — Jeg beklager som sagt den Arbejdsnedlæggelse, der har fundet Sted, fordi det forekommer mig at være meget forsynet, at man tror, at man kan faa noget sat igennem ad den Vej; og det var mig i første Øjeblik ogsaa utørskeligt, at man begyndte at nedlægge Arbejdet og stille Krav paa en Dagløn af 2 Kr. 70 Øre, naar de allerfleste Arbejdere paa de Værksteder, hvor Arbejdet blev nedlagt, have haft langt ud over denne Løn, og kun 2 enkelte af Medhjælperne der have været nede paa 2 Kr. 80 Øre daglig.

Jeg har endnu kun et Par enkelte Bemærkninger at gøre. Det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (Vittichau) nævnte Sparekasserne og sagde, at der krævedes et mere aktivt Tilsyn med disse. Jeg tror kun, det kan ske paa den Maade, at man her forstærker den Institution, som Sparekassensinspektøren repræsenterer, og det kan vist baade være betimeligt og nyttigt, og det vil jeg naturligvis gerne vække en Haand til. Det ærede Medlem fra Frederikshavn (Nyholm) nævnedes Hirtshals og Molen ved Hirtshals. Jeg tror for ikke længe siden at have givet alle fornødne Oplysninger om de paatænkte Havneanlæg ved Hirtshals og flere Steder paa Vestkysten. Jeg ved heller ikke rettere, end at Planerne have været tilsendte Finansudvalget i Sjor, og